

Лісовська О.Л.,
к.е.н., доцент,
Національна академія Служби безпеки України

Ушеренко С.В.,
к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ПОГІРШЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОН'ЮНКТУРИ ТА ЗАГРОЗИ БАНКРУТСТВА

В умовах фінансово-економічної нестабільності, характерної для ринкової економіки, діяльність підприємства періодично ускладнюється. Наслідком може бути зниження прибутковості, неплатоспроможність, банкрутство. У зв'язку з тим актуалізуються завдання здійснення ефективного менеджменту підприємства, спрямованого на забезпечення достатнього рівня рентабельності, фінансової стійкості, платоспроможності.

Частка підприємств, які отримали збиток, у загальній кількості підприємств України залишається стабільно високою – 38,8 % у 2002 р. і 38,3 % у 2010 р. (мінімальне значення – 32,5 % - було у 2007 р., а максимальне – 47,2 % - у кризовому 2009 р.). У період за січень-червень 2012 р. 42,5% підприємств одержали збиток у розмірі 58 180,2 млн грн. [1] Аналіз динаміки банкрутства підприємств в Україні виявляє негативну тенденцію зростання їх кількості. У 2002 році було порушено 6 460 справ про банкрутство підприємств (різних форм власності), а у 2009 р. – 15 642, тобто, наявне зростання понад у 2,4 рази. Безумовно, слід враховувати вплив світової фінансово-економічної кризи, однак, і в до кризовому 2007 р. показник порушення справ про банкрутство був достатньо високим – 13 792. Станом на 01.01.2011 р. загальна кількість підприємств, які перебували в процедурах банкрутства, досягла 14 597. [2]

Порядок та умови визнання суб'єктів підприємницької діяльності банкрутами регулюються Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», останні зміни до якого набувають чинності з 18.01.2013 р. і спрямовані на покращення підприємницького та регуляторного середовища через удосконалення процедури банкрутства; підвищення рівня виконання контрактів та судових рішень, рівня захисту прав власників та інвесторів. Встановлено чіткі строки процедур; удосконалено процедури виявлення кредиторів, скасовано мораторій на застосування процедур банкрутства стосовно боржників з державного сектору економіки; запроваджено автоматизований розподіл справ між арбітражними керуючими. [3]

Дослідження внутрішніх чинників банкрутства підприємств дозволяє вчасно виявити ознаки погіршення фінансово-економічного стану, а саме:

зниження обсягів продажу і зменшення коштів на рахунках підприємства, зменшення дебіторської заборгованості за одночасного зростання запасів готової продукції, зростання кредиторської заборгованості за умови відставання темпів зміни залишків коштів на рахунках.

Важливим напрямом економічної стратегії підприємства є процес формування, використання та відтворення його ресурсного потенціалу. Для підвищення ефективності управління економічними ресурсами підприємства необхідно: постійно й комплексно оцінювати фінансово-господарську діяльність; забезпечувати мотивацію економії ресурсів; здійснювати управління ресурсами з позицій інноваційного підходу; впроваджувати моделювання процесів управління економічними ресурсами підприємства для вибору їх оптимального розподілу.

В системі ефективного управління набуває актуальності механізм забезпечення оптимальної структури капіталу підприємства. Підвищення його ринкової вартості досягається формуванням достатнього обсягу капіталу для забезпечення заданих темпів економічного зростання, мінімізації фінансового ризику за умови досягнення очікуваного рівня прибутковості капіталу та мінімізації середньозваженої його вартості.

Ми поділяємо пропозицію про виділення критеріїв оцінювання ефективності діяльності підприємства щодо формування прибутку: оптимальне співвідношення засобів праці, предметів праці та витраченої праці; позитивне сальдо між доходами і витратами; рівень забезпечення добробуту суб'єктів ринкової економіки, які пов'язані у фінансово-господарському вимірі з визначеним підприємством. [4, с. 161]

Інтенсифікація використання поряд із бухгалтерським обліком управлінського для постійного й оперативного контролю всіх господарських операцій забезпечує оперативність аналізу стану управління формуванням прибутку підприємства. Контроль співвідношення постійних і змінних витрат, точки беззбитковості, структури і динаміки дебіторської та кредиторської заборгованості – є найбільш актуальними на сьогодні напрямками посилення управлінської складової в діяльності підприємств.

Основну частину прибутку структурованого за видами діяльності має забезпечувати надходження від основної операційної діяльності підприємства, що кореспондується з його місією і, водночас, орієнтує на концентрацію фінансових ресурсів в пріоритетному напрямі. Інноваційний розвиток підприємства сприяє покращенню якості прибутку структурованого за факторами техніко-технологічного і управлінського впливу. Оптимальне співвідношення ліквідності і прибутковості визначається з урахуванням сукупності факторів: вид діяльності, стадія розвитку підприємства, зовнішні умови впливу, стадія циклічного розвитку. При розробці програм діяльності для підвищення рентабельності необхідно оцінювати не тільки виробничі можливості, але й реальну спроможність ринку щодо поглинання товарних обсягів.

Ринкова вартість підприємства залежить від його здатності генерувати грошові потоки. Основними завданнями управління грошовими потоками, що

охоплює облік руху грошових коштів, аналіз потоків, складання бюджету коштів, є: виявлення причин нестачі або надлишку грошових коштів; визначення джерел надходження і напрямів використання грошових коштів; мінімізація розриву між сумами вхідних та вихідних грошових потоків.

Отже, для подолання збитковості підприємств і забезпечення їх фінансової стійкості, платоспроможності та прибутковості, необхідно поліпшувати фінансове управління підприємством через впровадження систем заходів, спрямованих на ефективне використання ресурсів підприємства, формування оптимальної структури капіталу підприємства, збільшення обсягу і поліпшення структури прибутку, досягнення оптимального співвідношення прибутковості і ліквідності, забезпечення збільшення грошових потоків за одночасного скорочення витрат.

Список використаних джерел

1. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
2. Державний департамент з питань банкрутства. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.sdb.gov.ua>.
3. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.1992 року № 2343-XII. - zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi
4. Блонська В.І., Венгжин О.Р. Ефективне управління прибутком підприємства – основа його стратегічного потенціалу // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.17. – С. 160-165.